

Feiten en cijfers proeftuin

In het eerste halfjaar:

Zijn 35 casussen aangemeld, waarvan er 11 zijn afgesloten. Dit is gelijk aan de inschatting dat we op jaarbasis ongeveer 70 vragen (50 vanuit Tilburg en 20 vanuit Waalwijk) intensief 'beproeven'.

Bijna 75% (26 casussen) is aangemeld door de Toegang Tilburg en ruim 15% (6 casussen) door team WIJZ. De overige 10% door RIBW, GI/ JBB en R-Newt.

De doorlooptijd van een casus is gemiddeld 13 weken.

Kern van problematiek bij de kinderen/jongeren: ingrijpende gebeurtenissen (onveiligheid/hechting), gedrag en persoonlijkheidsproblemen.

Kern van problematiek bij de ouders: psychiatrisch, VG, verslaving, Autismespectrumstoornissen, depressie, verstandelijk gehandicapt, instabiele opvoedings situatie (o.a. echtscheiding, huiselijk geweld) en ouder-kind relatie.

Greep uit de reacties van betrokkenen proeftuin

Wijkteams

- 'Vrijer denken. Maar pak nog niets anders aan. Een cultuurverandering is mogelijk nodig, dit is breder dan MET. Het brede netwerk is van belang en het is geweldig dat alle disciplines meedoen.'
- 'Ik wil vanuit de Toegang meer betrokken zijn en meer mee bezig zijn met het normaliserend werken.'

Kernteam

- 'Hoe vertalen naar eigen organisatie? Dat kost veel moeite.'
- 'Ik heb ruggensteun nodig om het anders te kunnen doen.'
- 'Ruimte om te doen en te netwerken.'

Flexibele experts

- 'Frustrerend en afstandelijk, weinig betrokken. Ik zie meerwaarde van onze inzet niet direct, ben nog niet betrokken geweest bij casuïstiek.'
- 'Binnen de proeftuinen heb ik soms het idee dat alle wet- en regelgeving overboord wordt gegooid, terwijl deze regels er met een doel zijn.'
- 'Het gevoel van betekenis te kunnen zijn voor gezinnen en mee te kunnen denken vanuit mijn expertise naar een oplossing die het gezin echt verder helpt.'

Gezinnen

- 'Team om gezin heen: levert meer out-of-box oplossingen, sneller en meer denk- en doekracht.'
- 'Spannend dat er zoveel mensen aanwezig waren.'
- 'Prettig dat er een bekend gezicht was binnen de Proeftuin.'
- 'Verschillende belangen van gezinsleden (moeder – zoon).'
- 'Voorbereiding in andere ruimte was prettig, evenals persoonlijke uitleg.'

Vakmanschap in de proeftuin

Het kan toch niet zo zijn dat we vanuit ons systeem en onze organisaties het 'oude' blijven doen, terwijl kinderen uit huis worden geplaatst? Terwijl als we beter samen hadden gewerkt, deze kinderen thuis zouden kunnen blijven wonen. Of dat er kinderen onder toezicht gesteld worden, omdat ouders in een 'vechtscheiding' zitten zonder dat ouders op hun eigen aandeel zijn aangesproken. Dat een gezin alleen maar bezig is om financieel 'het hoofd boven water te houden' en verplicht wordt om mee te werken aan hulp, terwijl zij hiervoor geen 'hersenuimte' hebben.

Hoe kan dit anders, beter en meer samen met de gezinnen en betrokkenen? Hoe zorgen we nu echt dat we doen wat nodig is in gezinnen en huishoudens? Dat systemen, organisaties, bureaucratie, patronen en routines elkaar niet langer in de weg zitten en om de ruimte te hebben om dat te doen wat er écht nodig is. En dat het ook een blijvende verandering is in het omgaan met deze maatschappelijke complexe problemen.

Vakmanschap op alle niveaus in het sociaal domein betekent lef en moed hebben om het anders te gaan doen. Als bestuurder moet je de randvoorwaarden hiervoor bieden, als manager daarvoor blijven staan en de ruimte bieden aan de professional en als professional moet je durven blijven bewegen en niet alleen maar de 'regels' opvolgen. Juist de ruimte durven pakken om mensgericht te werken. Dit vraagt reflectie en dialoog op alle niveaus.

Het ondersteuningsteam in de Toeslagenaffaire heeft begin dit jaar een mooi en leesbaar [leerrapport](#) opgeleverd met acht lessen. Heel leerzaam als het gaat over vakmanschap.

Als regio willen we verder aan de slag met dit thema. Daarom organiseerden we op vrijdagochtend 6 oktober een workshop met [Tabo Goudswaard](#). Tabo is bekend van het boek Maakkracht en biedt een interessant kader om met elkaar een stap vooruit te zetten om écht het verschil te maken voor kinderen, gezinnen en huishoudens. Het was een hele interessante workshop.

In de proeftuin voelde een cliënt zich gezien als mens, niet als diagnose

De Proeftuin Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming is van start. In een proefperiode van een jaar leren we hoe gezamenlijke verantwoordelijkheid er uit moet zien. En willen we zo het verschil maken voor minimaal zeventig gezinnen. Dat zijn natuurlijk allemaal mooie woorden, maar hoe werkt dat in de praktijk? Wat is de ervaring van professionals? Hoe ervaren gezinnen deze nieuwe manier van werken? En wat kunnen we daar na die proefperiode mee?

Daarover gaat deze serie ervaringsverhalen. In deze editie lees je het verhaal van Dilek Odabasi (voorzitter van de stuurgroep) en projectleider Ingrid van Gool: 'Ga maar aan de slag. Wij houden de paraplu wel voor je vast'.

'Misschien mag ik dit helemaal niet zeggen, maar in mijn ogen heeft de Regio Hart van Brabant de meest vruchtbare grond voor deze proeftuin', aldus een bevlogen projectleider Ingrid van Gool: 'Sla de krant maar open, en lees hoe mensen boos zijn over wat er met de toeslagenaffaire is gebeurd. De tijd is rijp voor een andere aanpak. En in onze regio mogen wij ons gelukkig prijzen dat we al jaren een beweging aan het maken zijn richting maatwerk en de menselijke maat. De proeftuin past bij de tijdgeest. Burgers vragen erom, en hun gemeenteraden ook'.

Bestuurder Dilek Odabasi sluit daar bij aan: 'De gemeenteraden van de elf gemeenten uit onze regio kennen elkaar goed en durven als collectief op te treden. Op die manier zijn wij al jaren gewend om regionale besluiten te nemen. Ook bestuurlijk is onze samenwerking heel goed'.

Odabasi is misschien wel een goede illustratie van die samenwerking. Want ze mag dan de politieke 'eindbaas' van de proeftuin zijn en ook nog wethouder in Waalwijk, ze is verre van afstandelijk, laat staan uit de hoogte: 'Ik heb helemaal niets met status'. Projectleider Ingrid van Gool kan dat alleen maar beamen: 'Deze voorzitter is zeer toegankelijk en laagdrempelig. De meeste dingen kun je met een paar appjes oplossen'.

Werken met een andere houding

En precies die informele houding kenmerkt de proeftuin volgens beide dames: 'We weten eigenlijk al heel lang wat het probleem is. Professionals werken te veel op hun eigen eilandje. Niet omdat ze dat leuk vinden, maar omdat wij een systeem hebben gemaakt dat dat stimuleert. Die weeffout heeft ervoor gezorgd dat een hulpverlener soms tegen een gezin zegt dat hij 'ergens niet van is'. In de proeftuin zijn we daar van af. Het maakt nu niet uit van welke organisatie je bent, of wat je formele taak is. Als jij kunt helpen, ga je aan de slag'.

Daarbij moeten professionals wel leren om oordeelvrij te werken. Dat jouw normen niet altijd de normen zijn van de persoon die je probeert te helpen: 'Wij hebben meegemaakt dat een jongen na een jarenlange uithuisplaatsing in een andere stad, gewoon terug wilde naar de wijk waar alle ellende was begonnen. Hij voelt zich daar toch het meeste thuis'.

Naast oordeelvrij werken, is het van belang om anders naar een gezin te kijken. Zo helpt het bijvoorbeeld meestal niet om voor een gezin met schulden enkel de inkomsten en uitgaven op een rijtje te zetten: 'Dat kun je natuurlijk heel goedbedoeld doen, maar als het huis niet schoon is of er een grote stapel was ligt, is die persoon daar vaak helemaal niet mee bezig. Doe dan eerst de was maar eens, of zorg ervoor dat het huis is opgeruimd. Pas als je zorgt dat stressfactoren weg zijn, is er 'hersenuitruimte' om andere problemen aan te pakken. Een cliënt verwoordde dit heel mooi door te zeggen dat hij buiten de proeftuin het gevoel had dat hulpverleners hem zagen als diagnose. En in de proeftuin voelde hij zich eindelijk gezien als mens'.

'We moeten onze professionals het vertrouwen geven dat ze aan de slag kunnen.'

Geen eenmalig, maar een blijvend initiatief

Eén ding staat als een paal boven water: de proeftuin mag geen eenmalig initiatief blijven. En daarvoor hebben we volgens Odabasi de landelijke overheid nodig, maar moeten we ook zelf aan de slag: 'Ik hoop vurig dat ze ons vanuit Den Haag de ruimte blijven geven om door te gaan. We zijn nu net goed op stoom aan het komen, iedereen leert hier ongelooflijk veel van. En daarnaast kunnen wij zelf aan de slag met beschikkingsvrij werken'.

Met beschikkingsvrij werken bedoelt Odabasi dat de gemeente niet vooraf met een welzijnsinstelling allerlei behandelingen afspreekt met een bepaalde prijs ('jullie mogen 10 uur declareren'), maar dat de gemeente het eindresultaat voorop stelt en daar een subsidie aan toekent: 'Een mooi toekomstbeeld zou bijvoorbeeld zijn dat een hulpverlener subsidie krijgt om een gezin dat in vechtscheiding zit, daaruit te krijgen. De gewenste eindsituatie is dan een echtscheiding waar rust is, heldere afspraken waar iedereen zich aan houdt en een positief toekomstperspectief voor alle gezinsleden. Het bereiken van die gewenste eindsituatie is dan de opdracht waar je een organisatie voor betaalt'.

Er zijn voor elkaar

Natuurlijk realiseren de projectleider en de voorzitter van de stuurgroep dat er aan zo'n systeem ook weer haken en ogen zitten: 'Het is spannend voor inkoop. Honderd uur inkoop tegen een vooraf vastgestelde prijs is anders dan een organisatie subsidie geven voor een eindresultaat. Daarnaast moeten we ook anders met elkaar omgaan. We zullen elkaar veel meer moeten aanspreken, elkaar vertrouwen geven en lef tonen. Maar dat is ook precies onze rol. We gaan het dan echt samen doen en steunen elkaar. We moeten onze professionals het vertrouwen geven dat ze aan de slag kunnen. Wij houden de paraplu wel voor ze vast. Wij staan achter ze, ook als het fout gaat'.

Dilek Odabasi

Ingrid van Gool

Foto Dilek Odabasi: Pulles & Pulles
Reclame en Beeld